



ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การเรียนการสอนในปัจจุบันนี้ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย มุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นคนรู้จักทำ รู้จักคิด รู้จักการแก้ปัญหาและสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตรประจำวัน ได้ จะเห็นว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากที่สุด และยึดหลักว่าทุกคนสามารถเรียนได้เท่าเทียมกันในเวลาที่ต่างกันดังที่ สมศักดิ์ สินธุระเวชัญ (2523 : 24) ได้กล่าวไว้ว่า "การเรียนการสอนตามหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษา ผู้สอนมีหน้าที่ที่จะต้องให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ จุดประสงค์ ใดที่ประเมินแล้วยังไม่บรรลุก็เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนจะต้องจัดสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์นั้น ๆ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้บรรลุทุกจุดประสงค์มากที่สุดเท่าที่นักเรียนมีความสามารถและเชื่อว่า นักเรียนสามารถเรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ได้ ถ้าผู้สอนมีการจูงใจผู้เรียนโดยใช้การสอน หลาย ๆ วิธี และให้เวลาเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้นการสอนซ่อมเสริมจึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการเปิดโอกาสแก่ผู้เรียนได้มีเวลาเรียนเพิ่มขึ้น ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ฉะนั้น สาเหตุหนึ่งที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบันได้กำหนดการสอนซ่อมเสริมเอาไว้ก็เพื่อเป็นการช่วยนักเรียนอ่อนและเสริมนักเรียนเก่งให้ประสบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนทุกด้านตามที่รัฐต้องการ

วิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญวิชาหนึ่ง และลักษณะวิชาทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีเหตุ มีผล สามารถพัฒนาความคิด อย่างไรก็ตามมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จในการเรียน คณิตศาสตร์ แต่ก็มีนักเรียนบางส่วนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กล่าวคือ นักเรียนส่วนนี้จะเรียนคณิตศาสตร์ด้วยความไม่เข้าใจ อาจสืบเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ครูผู้สอนสอนเร็ว นักเรียนรับได้ช้า เป็นต้น ซึ่งทำความหนักใจให้แก่ผู้สอนเป็นอย่างมาก ฉะนั้น หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายจึงได้กำหนดให้มีชั่วโมงสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ขึ้น ในโรงเรียน สำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ และเพื่อช่วยให้มี พื้นฐานมั่นคงในการเรียนรู้ด้วย

ในการจัดการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์นั้นย่อมมีปัญหาในการจัดสอนซ่อมเสริมได้

กล่าวคือ นักเรียนอยู่ในชั้นเดียวกัน มีครูสอนคนเดียว ซึ่งการสอนนักเรียนเก่งและนักเรียนอ่อนนั้น จะใช้วิธีสอนอย่างเดียวกันไม่ได้ ในการจัดการเรียนการสอนนั้นควรคำนึงถึงหลักจิตวิทยาควบคู่ไปด้วย ดังเช่น สุมนทิพย์ บุญสมบัติ (2524 : 63) กล่าวว่าในกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูทุกคนจำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการเรียนรู้ และคุ้นเคยกับความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนรู้จะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากการประสบการณ์ การเปลี่ยนแปลงนี้จะรวมถึงสิ่งที่เคยทำมาเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย ความรู้ทักษะและความคาดหวังต่าง ๆ ส่วนความแตกต่างระหว่างบุคคลได้แก่ ความแตกต่างทางสติปัญญา ทักษะ นิสัย อารมณ์ ประสบการณ์ ความสนใจ เป้าหมาย ความพร้อมและการปรับตัวซึ่งสอดคล้องกับ ยุทิม พิพิธกุล (2523 : 6) ที่กล่าวว่านักเรียนย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจ ลักษณะนิสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนวิชาคณิตศาสตร์จะให้นักเรียนมีความสามารถเหมือนกันไม่ได้ นักเรียนบางคนมีสติปัญญาที่สามารถทำโจทย์ได้คล่องแคล่ว แต่บางคนไม่สามารถทำได้ ครูจะต้องให้กำลังใจแก่เขา ไม่กล่าวในสิ่งที่ทำให้นักเรียนท้อถอย ผู้ที่เรียนดีก็ส่งเสริมให้ก้าวหน้าไป ผู้ที่เรียนช้าก็จัดบทเรียนให้เหมาะสมด้วยเหตุนี้จึงเป็นความจำเป็นของโรงเรียนที่จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนอ่อน ดังที่ กรมวิชาการ (2524 : 97-98) ได้กล่าวไว้ในคู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ถึงลักษณะการสอนซ่อมเสริมว่า การสอนซ่อมเสริมเป็นวิธีการที่จะช่วยให้นักเรียนที่เรียนช้าสามารถเรียนได้ทันเพื่อนเป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่ยังไม่เข้าใจบทเรียนใดบทเรียนหนึ่ง ให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และช่วยให้นักเรียนที่เรียนไปแล้วแต่ยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ให้มีสัมฤทธิ์ผลยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการสอนที่ช่วยให้นักเรียนที่เรียนดีหรือเรียนเก่ง ซึ่งมีความฉลาดอยู่แล้วให้มีโอกาสเสริมความรู้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ในการเรียนการสอนผู้บริหารย่อมมีบทบาทสำคัญ และอาจเป็นส่วนที่ทำให้เกิดปัญหาในการจัดการสอนซ่อมเสริมได้ ซึ่งตัวผู้บริหารเองก็อาจยังไม่เข้าใจพอในเรื่องการจัดการสอนซ่อมเสริม กล่าวคือ ผู้บริหารอาจไม่สนใจ และไม่ติดตามการปฏิบัติในการสอนซ่อมเสริม จากผลการวิจัยในหลายเรื่องชี้ว่าผู้บริหารจำนวนมากไม่สนใจงานวิชาการ แต่ไปสนใจงานบริหารด้านอื่น ๆ หรือผู้ดำเนินงานวิชาการ เช่น ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา ไม่เข้าใจหลักการและวิธีการของการจัดสอนซ่อมเสริม ปัญหานี้เกิดจากความเคยชินกับการปฏิบัติในระบบการเรียนการสอนเดิม (ลือชา สร้อยพาน 2525 : 361-362) สำหรับการสอนซ่อมเสริมนักเรียนอ่อน

นั้นครูจะต้องใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย ผู้บริหารจะต้องการให้การสนับสนุนในด้านให้งบประมาณ ผู้บริหารบางคนไม่เข้าใจและไม่ส่งเสริม ครูก็เลยใช้วิธีสอนแบบบอกโดยใช้ชอล์กและกระดานคำ อยู่ตลอดเวลา ในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์นั้นมีความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องการให้การสนับสนุน (ยุพิน พิพิธกุล 2523 : 482)

สำหรับตัวครูผู้สอนซ่อมเสริมเองอาจทำให้เกิดปัญหาในการสอนซ่อมเสริมได้เช่นกัน เพราะครูจะต้องเป็นผู้จัดทบทวนให้นักเรียนเก่ง และในขณะที่เดียวกันก็ต้องหาวิธีสอนนักเรียนอ่อน ไปด้วย เนื่องจากการสอนซ่อมจะสอนไม่เหมือนในชั้นเรียนปกติ และครูต้องเตรียมการสอนใหม่ เช่น อาจสอนโดยแบบเรียนสำเร็จรูป แบบทดสอบย่อย เอกสารแนะแนวทาง บทเรียนแบบ โปรแกรม เป็นต้น วิธีการสอนเหล่านี้อาจจะเป็นปัญหาสำหรับครู ซึ่ง ลือชา สร้อยพาน (2525 : 361-362) ได้กล่าวถึงปัญหาการจัดสอนซ่อมเสริมตามจุดประสงค์ และวิธีการจัดสอนซ่อมเสริมว่าผู้สอนอาจไม่ได้ดำเนินการสอนตามวิธีการเรียนการสอนที่ถูกต้องตามข้อปฏิบัติ ในการสอนตามหลักสูตร และวิธีการประเมินผลการเรียน นอกจากนี้ครูผู้สอนไม่ยอมอุทิศเวลา สอนซ่อมเสริมแก่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ยุพิน พิพิธกุล (2523 : 3) ได้กล่าวถึงการจัดชั้นเรียน ถ้าชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป ครูก็อาจจะควบคุมไม่ถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจจะตรวจแบบฝึกหัดไม่ทัน ฉะนั้นนักเรียนคนใดเรียนอ่อนจะเรียกมาสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคลก็ย่อมทำได้ยาก เพราะจำนวนนักเรียนมาก และสมศักดิ์ สินธุระเวชชัย (2523 : 24-25) ยังได้กล่าวถึงการสอนที่ไม่ได้ผลเพราะมีผู้สอนจำนวนไม่น้อยไม่รู้ว่าจะสอนเนื้อหาที่อยู่ในบทเรียนอย่างไร หรือจะใช้วิธีสอนอย่างไร จึงจะทำให้นักเรียนบรรลุถึงจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้ จุดประสงค์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้บางจุดประสงค์อยู่ในระดับสูง ซึ่งต้องใช้เวลามากในการที่ผู้เรียนจะบรรลุ ดังนั้นการที่ผู้เรียนจะบรรลุได้ภายหลังการสอน จึงเป็นไปได้ยาก จึงจำเป็นต้องมีการสอนซ่อมเสริมเป็นบางส่วน และจุดประสงค์บางจุดประสงค์เป็นลำดับชั้นการเรียนรู้ต่อเนื่องกัน ฉะนั้นการที่นักเรียนผ่านจุดประสงค์ชั้นสูง จำเป็นจะต้องผ่านจุดประสงค์ขั้นต้นก่อน การสอนซ่อมเสริมเพื่อให้ผ่านจุดประสงค์ขั้นต้นจึงจำเป็น และในการจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนของครูก็ยังไม่ดีพอ เช่นหนังสือเรียนใช้ภาษาไม่เหมาะสมกับนักเรียน นักเรียนอ่านแล้วไม่เข้าใจว่าหมายความว่าอย่างไร ตัวอย่างต่าง ๆ ที่อยู่ในหนังสือเรียนยังไม่ดี อุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่มี การพัฒนาที่ดีพอ และ จิราพร ประยูรวงษ์ (2527 : 74-75) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5"

พบว่าสภาพที่ก่อให้เกิดปัญหามากคือ ครูมีชั่วโมงสอนมาก ครูมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากการสอนซ่อมเสริม เป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครู ครูขาดคำแนะนำเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริม และนักเรียนไม่มีเวลาสำหรับการเรียนซ่อมเสริม นักเรียนเกิดปมด้อยในการเรียนซ่อมเสริม นักเรียนมีข้อบกพร่องแตกต่างกันมากยากแก่การจัดกลุ่ม ผู้บริหารไม่จัดเวลาสอนซ่อมเสริม และผู้ปกครองไม่เข้าใจเรื่องการสอนซ่อมเสริม นอกจากนี้ พงษ์พิศ ทะคง (2525 : 178-197) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่าปัญหาด้านการจัดสอนซ่อมเสริมนั้น ทั้งผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าปัญหาอันดับแรกคือครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้น และขาดความรับผิดชอบต่อการสอนซ่อมเสริม ปัญหารองลงมาคือวิธีการสอนซ่อมเสริมและครูสอนซ่อมเสริมไม่เพียงพอ เพราะมีชั่วโมงสอนมากอยู่แล้ว ซึ่งในการจัดสอนซ่อมเสริมโดยส่วนรวม ผู้บริหารและครูเห็นว่าโรงเรียนดำเนินงานด้านการจัดสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการจัดสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดสอนซ่อมเสริม ปรากฏว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาด้านการจัดสอนซ่อมเสริม พบว่าผู้บริหารและครูมีความเห็นตรงกันว่าปัญหามากในเรื่องความร่วมมือของครูผู้สอนในการจัดสอนซ่อมเสริมให้มีประสิทธิภาพ ขาดเครื่องมือวัสดุที่ใช้ในการประเมินผลการสอนซ่อมเสริม จากปัญหาที่พบดังกล่าวแสดงว่าการจัดสอนซ่อมเสริมในแง่ปฏิบัติแล้ว สร้างความยุ่งยากให้ครูผู้สอนมาก เพราะตามหลักการแล้วต้องสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่ตกเป็นบางจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชา การจัดเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มนั้นทำได้ยากมาก เพราะในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีขนาดใหญ่ ครูคนหนึ่งต้องสอนหลายห้อง ไม่สามารถแบ่งระดับความรู้นักเรียนเป็นกลุ่มได้ การจัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน แต่ละกลุ่มก็ทำได้ยาก นักเรียนขาดความสนใจ เพราะการสอนซ่อมเสริมให้ผลนั้นครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิควิธีสอนหลาย ๆ อย่าง ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน

ผู้วิจัยเห็นว่าการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ยังมีปัญหาอยู่มาก ประกอบกับประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นครูสอนคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าหลังจากที่จัดสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ไปแล้ว นักเรียนไม่สามารถบรรลุคามเป้าหมายของหลักการสอนซ่อมเสริมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงเป็น

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยอยากจะทราบปัญหาที่ทำให้การสอนซ่อมเสริมไม่บรรลุผลตามที่วางไว้ ซึ่งอาจมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากด้านตัวหลักสูตร บุคลากร เวลา สื่อการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน การวัดและประเมินผลเป็นต้น และผู้ที่จะช่วยให้ทราบถึงปัญหาของการสอนซ่อมเสริมก็คือผู้บริหารและครูคณิตศาสตร์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เพื่อจะได้นำผลการวิจัย มาปรับปรุงเกี่ยวกับการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอนคณิตศาสตร์เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูคณิตศาสตร์ เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นของ พงษ์พิศ ทะคง เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อการบริหารหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในด้านการจัดสอนซ่อมเสริมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้ "ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูคณิตศาสตร์เกี่ยวกับปัญหาการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตการศึกษา 7 แตกต่างกัน"

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือครูคณิตศาสตร์ที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 156 คน และผู้บริหาร จำนวน 105 คน ซึ่งได้แก่ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการจัดการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่ครูคณิตศาสตร์ ในการปรับปรุงการจัดการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยของผู้ที่สนใจเกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7
2. ครูคณิตศาสตร์ หมายถึง ครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประจำปีการศึกษา 2527 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7 มีทั้งหมด 8 จังหวัด คือ พิษณุโลก กำแพงเพชร นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร และตาก
3. การสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ หมายถึง การสอนวิชาคณิตศาสตร์ที่นอกเหนือไปจากการสอนตามแผนการสอนปกติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้น การสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์จึงหมายถึง การสอนซ่อมวิชาคณิตศาสตร์ให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน และยังเป็นการสอนเสริมวิชาคณิตศาสตร์ให้นักเรียนที่ฉลาดได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ในแนวทางที่ถูกต้อง
4. โรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา 7 หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตการศึกษา 7 ซึ่งมีทั้งหมด 8 จังหวัด คือ พิษณุโลก กำแพงเพชร ตาก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย อุตรดิตถ์ และพิจิตร